การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562
ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัล

วรัญญา ธูปทอง[1], ธนวัฒ พิสิฐจินดา[2]
[1]สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,
email : warunyaoum23@gmail.com
[2]อาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,
email : tanawat.pi@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันสังคมได้มีการพัฒนาไปอย่างก้าวกระโดดจึงทำให้เกิดเทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มขึ้นหลายประการ โดยเฉพาะในด้านการเงินซึ่งได้มีการเกิดขึ้นของสกุลเงินดิจิทัลหรือที่เรียกกันว่าคริปโทเคอร์เรนซี จุดเด่นของเงินดังกล่าวก็คือ ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลหรือหน่วยงานใดและไม่มีการเปิดเผยตัวตนของผู้ใช้สำหรับในการทำธุรกรรมต่างๆทำให้เอื้อประโยชน์ต่อการกระทำผิดต่อกฎหมาย จึงได้มีการออกกฎหมายเพื่อมาควบคุมการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว และยังมีการออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19)พ.ศ. 2561ขึ้นมาเพื่อจัดเก็บภาษีในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับเงินดิจิทัลซึ่งถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมาคำนวณเพื่อเสียภาษีด้วย แต่การประกาศใช้กฎหมายดังกล่าวก็ยังคงมีปัญหาที่น่าคิดหลายประการตามมาเช่นกัน

ผลวิจัยพบว่า เป็นการที่ดีในการที่ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับการใช้เงินดิจิทัลซึ่งจะได้ไม่เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลบางกลุ่มอาศัยผลประโยชน์จากการกระทำความผิดโดยใช้เงินดิจิทัลเป็นเครื่องมือแต่สำหรับในเรื่องของการจัดเก็บภาษีนั้นเห็นว่ายังคงไม่มีประสิทธิภาพและความชัดเจนมากเพียงพอ ทั้งนี้อาจมองว่าในการที่กฎหมายกำหนดอัตราที่ต้องเสียภาษีนั้นค่อนข้างสูงมากทีเดียวโดยอาจถือว่าเป็นการปิดกั้นการดำเนินกิจกรรมของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศที่ต้องการเข้ามาดำเนินกิจกรรมในประเทศไทยหันไปดำเนินการในต่างประเทศแทนเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีตามที่กฎหมายกำหนดและรัฐยังไม่มีวิธีการที่จะตรวจสอบเพื่อจัดเก็บภาษีให้ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เช่นนี้จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบันและมีความชัดเจนครอบคลุมทุกกรณีเพื่อที่สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ : ภาษี, เงินดิจิทัล, ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

Legal Issues Related to Tax Collection of Cryptocurrency

Warunya Jossthong [1], Tanawat Pisitchinda [2]

[1]Jurisprudence Student Faculty of Humanities and Social Sciences Suan Sunandha Rajabhat University,
email : warunyaoum23@gmail.com

[2]Faculty of Law Faculty of Humanities and Social Sciences Suan Sunandha Rajabhat University,
email : tanawat.pi@ssru.ac.th

Abstract

At present,society has developed in a leap so it has created various modern technologies,especially in the finance which there has been the emergence of digital currency, also known as the Cryptocurrency.The highlight of the said currency is that it is. not under control of any government or agency and does not disclose the identity of the users for the various transactions, thus favoring the offense against the law.Then, laws have been enacted to control the said activities. and the Royal Decree on the Revision of the Revenue Code (No. 19), 2018 is issuedto collect taxes on transactions involving digital money, which is considered a taxable income to be calculated for tax purposes. However, the promulgation of the law still has many problems.

The research found that it is good practice for Thailand to adopt legislation to regulate activities related to the use of digital money, which would not allow certain groups of people to take benefit from the crime by using digital money as a tool.However, in terms of taxation, it is still ineffective and unclear.It may be seen that in the law, the tax rate is quite high, which may be considered as blocking activities of domestic and foreign investors who want to come to Thailand to operate and move in other countries instead. In order to avoid taxes as required by law. Also, the state does not have any method to inspect for comprehensive taxation.As such, the law should be amended to reflect the current situation, and to be clear and inclusive all cases so that taxation can be fully and effectively implemented in the future.

Keywords: Tax, Cryptocuerrency, Digital Asset

บทนำ

ปัจจุบันเศรษฐกิจและสังคมถูกขับเคลื่อนโดยเทคโนโลยี ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปมีรูปแบบเป็นสังคมดิจิทัล มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการเงินที่พัฒนาอย่างก้าวกระโดดจนเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ หลายประการ หนึ่งในนั้นคือ เงินสกุลดิจิทัลหรือที่เรียกกันว่า Cryptocurrencyที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อกระจายอำนาจทางการเงินสู่ประชาชนและการไม่ถูกกำกับโดยทางการเพื่อเพิ่มอิสระทางการเงินสู่ปัจเจกชนให้มากขึ้น(Prugsachat&Manmart, 2017, น. 440-441) จึงเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อการกระทำความผิดเนื่องจากไม่สามารถตรวจสอบการทำธุรกรรมดังกล่าวได้อาจทำให้มีบุคคลบางกลุ่มใช้การทำธุรกรรมดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการกระทำผิดกฎหมาย และเพื่อรองรับการเติบโตของเทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้งานที่เพิ่มขึ้นในอนาคตด้วยการกำหนดมาตรฐานด้านดิจิทัลให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ต้องปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลให้ทันสมัยและสอดคล้องต่อพลวัตของเทคโนโลยีดิจิทัลและบริบทของสังคม (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559, น. 5-6)จึงได้มีการออกพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลพ.ศ. 2561เพื่อมากำกับและควบคุมการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวในประเทศไทยที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงิน ระบบเศรษฐกิจของประเทศและอาจเกิดผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ในขณะเดียวกันได้มีการออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19)พ.ศ. 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดเก็บภาษีสำหรับการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลซึ่งถือว่าเป็นเงินได้ชนิดหนึ่งที่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัล

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้ครอบคลุมแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัล

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

ข้อมูลในคดีเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัล

3. ขอบเขตด้านวิธีวิจัย

การวิเคราะห์เนื้อหาทางเอกสาร

ทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของคำว่าภาษีทางกฎหมายไทย

สำหรับความหมายของคำว่าภาษีตามกฎหมายของประเทศไทยนั้นอาจกล่าวได้ว่า คือสิ่งที่รัฐบาลบังคับเก็บจากราษฎร เพื่อใช้เป็นประโยชน์ส่วนรวมโดยที่ประชาชนจะไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทนโดยตรงจากรัฐ แต่อาจได้รับประโยชน์โดยอ้อมในลักษณะสาธารณะประโยชน์ หรืออีกความหมายคือ เงินได้หรือทรัพยากรที่เคลื่อนย้ายจากเอกชนไปสู่รัฐบาล ทั้งนี้เพื่อหารายได้มาใช้จ่ายในกิจการของรัฐบาลในการดำเนินงานให้บรรลุ

เป้าหมายในด้านต่างๆ สามารถแบ่งเป็นเป็นภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อม ซึ่งใช้ประมวลรัษฎากรเป็นกฎหมายในการเรียกเก็บภาษี (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์, 2526 : น.56-57)

ความหมายของคำว่าภาษีทางความเห็นของนักวิชาการ

ความหมายของภาษีอาจแบ่งได้เป็น 2 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 1 อธิบายว่าภาษีคือสิ่งที่รัฐบาลเรียกบังคับเก็บเอาจากราษฎร และนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยมิได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี

แนวทางที่ 2 อธิบายว่า คือเงินได้หรือทรัพยากรที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่รัฐบาลแต่ไม่รวมการให้กู้ยืมเงินหรือขายสินค้าหรือบริการในราคาทุนโดยรัฐบาล (กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร, 2548 : น.1-2)

ความหมายของคำว่าเงินดิจิทัลทางกฎหมายไทย

ประเทศไทยได้กำหนดตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิตอลขึ้นมาเพื่อควบคุมการดำเนินกิจกรรมหรือการประกอบธุรกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงินของประเทศจึงได้มีการให้ความหมายของคำว่าเงินดิจิทัลหรือที่เรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า “คริปโทเคอร์เรนซี” ไว้ในพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ดังนี้

มาตรา ๓ ในพระราชกำหนดนี้ “คริปโทเคอร์เรนซี” หมายความว่า หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าบริการ หรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล และให้หมายความรวมถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด(ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 135 ตอนที่ 33 ก, 2561 : น.44)

ความหมายของคำว่าเงินดิจิทัลทางความเห็นของนักวิชาการ

ต่อไปจะเป็นการอธิบายความหมายของเงินดิจิทัลตามความเห็นของนักวิชาการทางธนาคารแห่งประเทศไทยที่ได้อธิบายความหมายของเงินดิจิทัลไว้ว่าคริปโปเคอร์เรนซีสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1) Decentralized cryptocurrencies

คือ คริปโทเคอร์เรนซี ที่ไม่มีผู้ออกอย่างชัดเจนแต่ได้เปิดโอกาสให้สาธารณะชนเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการรับรองความถูกต้องของธุรกรรมในระบบ โดยระบบจะออกคริปโทเคอร์เรนซีให้เป็นผลตอบแทน ซึ่งกลไกนี้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า กระบวนการทำเหมือง หรือ mining ทั้งนี้ได้มีการจำกัดปริมาณที่จะออกตั้งแต่ต้น ตัวอย่างเช่น บิทคอยน์ ซึ่งได้มีการกำหนดไว้ตั้งแต่แรกว่าจะออกจนครบ 21 ล้านบิทคอยน์ แล้วจะหยุดการออกโดยอัตโนมัติ เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บิทคอยน์ว่ามีจำนวนจำกัด ไม่ปล่อยออกมามากจนด้อยค่าลง นอกจากบิทคอยน์แล้วยังได้มีการออกคริปโตเคอร์เรนซีสกุลใหม่ๆมาเพิ่มเติมโดยที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันออกไปเพื่อให้ทำธุรกรรมต่างๆได้อย่างสะดวก

2) Private-entity issued cryptocurrencies

คือ คริปโทเคอร์เรนซี ที่ระบุผู้ออกชัดเจน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในธุรกรรมในการโอนเงินระหว่างประเทศ นอกจากนั้นสถาบันการเงินหลายแห่งยังมีแนวคิดออกเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆกัน ถึงแม้ว่าจะมีผู้ออกชัดเจนและไม่จำเป็นต้องมีกระบวนการ mining แบบบิทคอยน์แต่ก็มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันหลายประการ เช่น ความเป็น peer-to-peer และการใช้ cryptography เป็นพื้นฐานของระบบ

3) Central bank digital currencies

ในที่นี้หมายถึงคริปโทเคอร์เรนซีที่ธนาคารกลางเป็นผู้ออกเองหรือมอบหมายให้สถาบันการเงินเป็นผู้ร่วมกันออก สำหรับนโยบายในการออก เช่น ช่วยลดต้นทุนในระบบเศรษฐกิจที่เกิดจากการใช้เงินสดหรือเพิ่มโอกาสการเข้าถึงของธนาคารกลางเป็นต้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561 : น. 3-7)

ความหมายของคำว่าธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลทางกฎหมายไทย

ตามมาตรา 3 ในพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561ได้ให้ความหมายของคำว่าธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ไว้ดังนี้

“ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล” หมายความว่า การประกอบธุรกิจตามประเภทดังต่อไปนี้

(1) ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล

(2) นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล

(3) ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล

(4) กิจการอื่นที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ก.ล.ต.

“ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล” หมายความว่า ศูนย์กลางหรือเครือข่ายใด ๆ ที่จัดให้มีขึ้นเพื่อการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล โดยการจับคู่หรือหาคู่สัญญาให้ หรือการจัดระบบหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้ซึ่งประสงค์จะซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถทำความตกลงหรือจับคู่กันได้ โดยกระทำเป็นทางค้าปกติ แต่ทั้งนี้ ไม่รวมถึงศูนย์กลางหรือเครือข่ายในลักษณะที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

“นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล” หมายความว่า บุคคลซึ่งให้บริการหรือแสดงต่อบุคคลทั่วไปว่าพร้อมจะให้บริการเป็นนายหน้าหรือตัวแทน เพื่อซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลให้แก่บุคคลอื่นโดยกระทำเป็นทางค้าปกติและได้รับค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนอื่น แต่ไม่รวมถึงการเป็นนายหน้าหรือตัวแทนในลักษณะที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

“ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล” หมายความว่า บุคคลซึ่งให้บริการหรือแสดงต่อบุคคลทั่วไปว่าพร้อมจะให้บริการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลในนามของตนเองเป็นทางค้าปกติ โดยกระทำนอกศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล แต่ไม่รวมถึงการให้บริการในลักษณะที่คณะกรรมการ ก.ล.ต.ประกาศกำหนด (ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 135 ตอนที่ 33 ก, 2561 :น. 44-45)

กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัล

เนื่องจากปัจจุบันมีการถือครองหรือทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินดิจิทัลกันเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆในอนาคต ทำให้ประเทศไทยได้มีการออกกฎหมายเข้ามาควบคุมการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวดังนี้คือ

พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลพ.ศ. 2561 สำหรับเหตุผลในการออกพระราชกำหนดฉบับนี้ก็เพื่อให้การกำกับและการควบคุมการดำเนินกิจกรรมและการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้การดำเนินกิจกรรมและการประกอบธุรกิจดังกล่าวมีความโปร่งใสอันจะเป็นประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศและการคุ้มครองผู้ลงทุนและประชาชนที่เกี่ยวข้อง (ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 135 ตอนที่ 33 ก, 2561 : น.70)

พระราชกำหนด แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชกำหนดนี้ เพื่อให้สามารถจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากเงินได้พึงประเมินที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัลหรือการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคน

ดิจิทัล ซึ่งได้มีการแก้ไขจำนวน 2 มาตราด้วยคือมาตรา 3 และมาตรา 4 มาตรา 3 นั้นหมายความถึงได้มีการเพิ่มประเภทย่อยของเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4) โดยให้รวมรายได้จากทรัพย์สินดิจิทัลสองประการคือ ประการแรก เงินส่วนแบ่งกำไร หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากทรัพย์สินดิจิทัล และประการที่สอง รายได้จากการซื้อขายทรัพย์สินที่มากกว่าเงินลงทุนในส่วนของมาตรา 4 กำหนดให้รายได้ทั้งสองชนิดดังกล่าว กฎหมายได้กำหนดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่นักลงทุนต้องจ่าย อยู่ที่อัตราร้อยละ 15 โดยหัก ณ ที่จ่าย และยังต้องนำไปรวมในการคำนวณฐานเงินได้สุทธิประจำปีเพื่อเสียภาษีในภายหลังด้วย

เนื่องจากการแก้ไขประมวลรัษฎากร ฉบับที่ 19 พ.ศ. 2561 นั้นมิได้มีการกล่าวถึงอัตราการเสียภาษีสำหรับผู้เสนอขายสินทรัพย์ดิจิทัลไว้ด้วย จึงต้องใช้มาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากรเป็นการกำหนดอัตราภาษีสำหรับผู้เสนอขายสินทรัพย์ดิจิทัลหรือเรียกกันว่า ICO ซึ่งจะต้องนำรายได้มาคำนวณเพื่อเสียภาษีนิติบุคคลในอัตราสูงสุดร้อยละ 20% และเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอีกร้อยละ 7%

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

การวิจัยเอกสาร

การวิจัยในส่วนนี้ เพื่อตอบจุดประสงค์การวิจัยเกี่ยวกับ “แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัล”และ “วิเคราะห์สภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัล” โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นเอกสารเชิงวิชาการได้แก่

1.1 บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัล

1.2ตำราและหนังสือคำอธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีอากร

1.3 งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัล

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1.1 ส่วนที่เป็นบทบัญญัติของกฎหมาย

1.2 ส่วนที่เป็นคำอธิบายจากตำราและหนังสือ

1.3 ส่วนที่เป็นงานวิจัยและบทความ

2. ผู้วิจัยจะดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกประเภท เปรียบเทียบ ตีความและให้ความหมายข้อมูลในรูปของการอธิบายโดยการอ่านและจับประเด็น จัดกลุ่มข้อมูล

2.2 เชื่อมโยงแนวคิด ขยายความเชื่อมโยงสิ่งต่างๆเพื่อหาความหมายและข้อสรุปทั้งหมดเพื่อหาคำตอบภายใต้กรอบความคิด

สถานที่เก็บข้อมูล

ตำรา หนังสือ บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทบัญญัติกฎหมายทั้งของไทยและกฎหมายต่างประเทศ ข้อมูลจากอินเตอร์เน็ต (สารสนเทศ)

ผลการวิจัย

จากผลวิจัยพบว่าการที่ประเทศไทยได้ประกาศใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัลนั้น อย่างที่ทราบดีว่าประชาชนทุกคนผู้มีเงินได้ย่อมมีหน้าที่เสียภาษี กำไรที่ได้จากการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับเงินดิจิทัลก็ถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินชนิดหนึ่งที่ต้องนำมาคำนวณเสียภาษีด้วย เมื่อมีกฎหมายบังคับให้ต้องเสียภาษีผู้ที่ได้มีการลงทุนทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับเงินดิจิทัลจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว แต่จะเห็นได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายยังคงมีปัญหาในหลายๆประด้วยกัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ายังไม่มีประสิทธิภาพมากพอในการที่จะจัดเก็บภาษีได้อย่างเต็มที่และเนื่องจากกฎหมายได้กำหนดอัตราภาษีไว้สูงมากซึ่งอาจทำให้กระทบต่อการลงทุนกับการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับการใช้สกุลเงินดิจิทัลได้

สรุปและอภิปรายผล

ในการที่ได้มีการออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้ในการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัลในประเทศไทยนั้นนับว่าเป็นกฎหมายที่ใหม่มาก อาจจะมีข้อจำกัดหรือการบังคับใช้ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพมากเพียงพอ ซึ่งจากการที่ได้ศึกษาค้นคว้านั้นทำให้พบว่าตัวบทกฎหมายที่ได้ออกใช้บังคับดังกล่าวก็ยังคงมีปัญหาให้เห็น อีกทั้งยังไม่มีความชัดเจนในบางประการของตัวบทกฎหมายหรือวิธีการที่จะใช้ในการจัดเก็บภาษีของเงินดิจิทัล และยังมีช่องว่างหรือปัญหาที่ตามมาซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อวงการเงินดิจิทัลในอนาคตได้ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

ปัญหาการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัล

เนื่องจากประเทศไทยได้มีการออกกฎหมายมากำกับควบคุมการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการใช้สกุลเงินดิจิทัลและยังได้ออกกฎหมายขึ้นสำหรับในการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัลเพื่อที่จะป้องกันประชาชนมิให้ตกเป็นเหยื่อของการใช้สกุลเงินดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด แต่สิ่งที่เป็นปัญหาก็คือการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัลนั้นส่งผลกระทบต่อนักลงทุนเป็นอย่างมากด้วยการจัดเก็บอัตราภาษีที่ถือว่าสูงทีเดียว การออกใช้กฎหมายดังกล่าวจะถือว่าเป็นผลดีหรือไม่หากนักลงทุนในประเทศไทยหรือนักลงทุนต่างชาติออกนอกตลาดไปซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซีในต่างประเทศกันมากขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงอัตราภาษีที่รัฐได้ตั้งเอาไว้หลังจากนั้น 1 ปี เมื่อข้ามปีภาษีจึงนำเงินเข้ามาแบบไม่ต้องเสียภาษี และอาจเป็นช่องทางของเหล่ามิจฉาชีพที่จะเข้ามาทำให้เกิดปัญหา เช่น การฟอกเงิน หลอกโอนเงินซื้อสินค้า เป็นต้น ทั้งยังเป็นการปิดกั้นการระดมทุนที่เข้ามาในประเทศและอาจส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของวงการเงินดิจิทัลเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจจะทำให้ประเทศไทยเสียผลประโยชน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้มากกว่ารายได้ที่จะได้จากการบังคับจัดเก็บภาษีจากเงินดังกล่าว

จะเห็นได้ว่าการใช้บังคับกฎหมายเพื่อต้องการที่จะจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัลนั้น อาจมีทั้งผลดีและผลเสียตามมา ผลดีก็คือสามารถควบคุมการทำธุรกรรมดังกล่าวได้ในอีกระดับหนึ่งซึ่งอาจทำให้ง่ายต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้และนำเงินที่ได้จากการเก็บภาษีไปพัฒนาประเทศ แต่ผลเสียที่เกิดขึ้นก็คืออาจเป็นการผลักดันนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศให้ออกนอกระบบจนอาจทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามมาในอนาคต

ปัญหาสำหรับการจัดเก็บภาษีของนักขุดบิทคอยน์(Minning)

ในการที่ประเทศไทยได้มีการออก พระราชกำหนด แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 ในส่วนของมาตรา 3 จะเห็นได้ว่ามีปัญหาที่เป็นประเด็นอยู่หลายประการคือเนื่องจากกฎหมายไม่ได้บัญญัติถึงนักขุดบิทคอยน์ให้ต้องเสียภาษีด้วย กล่าวแต่เพียงว่าให้ลงทุนที่ได้มีการโอนซื้อขายแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีเท่านั้นให้เสียภาษีตามมาตรา 4 ในพระราชกำหนดฉบับดังกล่าว อีกประการหนึ่งก็คือ รัฐจะมีวิธีการในการตรวจสอบเพื่อเก็บภาษีของนักขุดบิทคอยน์ได้อย่างไรในเมื่อเป็นระบบที่ถูกเข้ารหัสจึงไม่สามารถรู้

ตัวตนที่แท้จริงของผู้นั้นได้ สามารถตรวจสอบได้แต่เพียงว่าบุคคลนั้นมีตัวตนอยู่ตนแต่มิอาจทราบได้ว่าเป็นใคร ซึ่งจะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัลนั้นยังมีไม่มากพอในการตรวจสอบเพื่อจัดเก็บภาษีให้ได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทางด้านสังคม

เนื่องจากดำเนินกิจกรรมโดยการใช้สกุลเงินดิจิทัลเป็นระบบที่ถูกเข้ารหัสและไม่เปิดเผยตัวตนซึ่งทำให้ยากต่อการตรวจสอบจึงไม่ควรอย่างยิ่งในการดำเนินกิจกรรมไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมายเพื่อหลอกลวงประชาชนผู้ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจมากพอ หรือใช้เงินดิจิทัลเป็นเครื่องมือเพื่อใช้ฟอกเงินหรือซื้อสินค้าที่ผิดกฎหมาย หากมีความสนใจต้องการใช้เงินดิจิทัลในการทำธุรกรรมก็ควรทำตามแบบที่กฎหมายบังคับไว้เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและง่ายต่อการตรวจสอบ

ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

สำหรับปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัล จากที่ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจึงมีความเห็นว่า นับเป็นเรื่องที่ดีในการที่รัฐได้มีนโนบายในการจัดเก็บภาษีเพื่อนำมาพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ผู้ที่มีเงินได้จากการซื้อขายแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีก็มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเช่นเดียวกับผู้มีเงินได้จากแหล่งต่างๆ แต่มองว่าการจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูงเช่นนี้อาจมิใช่ผลดีนัก ซึ่งอาจส่งผลกระทบในวงกว้าง ถือเป็นการปิดกั้นการระดมทุนในประเทศและการเจริญเติบโตของวงการคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย เนื่องจากอาจทำให้นักลงทุนในประเทศไทยหรือต่างชาติย้ายไปลงทุนในต่างประเทศแทนเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงอัตราภาษี จึงมีข้อเสนอแนะว่าควรปรับอัตราภาษีให้ไม่สูงมากจนเกินไปอย่างเช่นในต่างประเทศบางประเทศที่มีการจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักลงทุนได้ลงทุนในประเทศพัฒนาความก้าวหน้าเศรษฐกิจในยุคสมัยใหม่และเป็นการป้องกันการผลักดันนักลงทุนออกนอกระบบ

ในส่วนปัญหาที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีเงินดิจิทัลนั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ายังไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ดั้งนั้นกฎหมายควรจะกำหนดวิธีการในการเสียภาษีของนักขุดบิทคอยน์(Mining) ไว้ด้วย ซึ่งตรงนี้ยังไม่มีความชัดเจนว่าต้องเสียภาษีตามกรณีใด ทั้งมาตรการในการที่รัฐจะใช้ในการตรวจสอบภาษีดังกล่าว เพื่อให้การจัดเก็บภาษีนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครบถ้วน

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, (2559). **Digital Thailand แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.**

Prugsachat & Manmart, (2017). **สภาพปัจจุบันของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทาง สารสนเทศสำหรับชุมชนชนบทไทย** ***Current situation of information infrastructure development for Thai rural communities*.**

กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร. (2548). **ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2548.** กรุงเทพฯ: กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร

จิราพร อยู่ดี. (2546). **ความรู้ความเข้าใจในด้านภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการในเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี.** ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา

เยาวกุล เกียรติสุนทร. (2545). **การภาษีอากรธุรกิจ.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์. (2526). **ทฤษฎีการภาษีอากร หนังสือของเคล็ดไทย ชุดตำรา**เรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.**กรุงเทพฯ : บริษัท นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์ จำกัด.

วิวัฒนชัย ไชยยันต์, หม่อมเจ้า. (2493). **คำสอนชั้นปริญญาตรี พุทธศักราช 2483 กฎหมายการคลัง.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยวิชาธัมสารทและการเมือง.

บทความ

ธรรมรักษ์ หมื่นจักร, รัชพร วงศาโรจน์, กษิดิศ ตันสงวน และ เกวลี สันตโยดม. (2018). **Digital Currency Series Vol.1: Central Bank Digital Currency อีกหนึ่งวิวัฒนาการของเงิน.**ธนาคารแห่งประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/FAQ/FAQ_124.pdf

เสวียน แก้ววงษา. (ม.ป.ป). **เงินดิจิตอล : บริบทของการพิจารณาความเป็นเงิน.** สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2561. จาก : http://www.ecojournal.ru.ac.th/journals/23_1516972513.pdf

เอกสารอื่นๆ

FBS. (2017). **Cryptocurrencyเงินดิจิตอล.** สืบค้นเมื่อ 28มิถุนายน พ.ศ. 2561 จาก https://fbs.co.th/glossary/cryptocurrency-13

MONSPACE. (2018). **สกุลเงินดิจิตอลคืออะไร(What is cryptocurrency?).** สืบค้นเมื่อ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2561 จาก http://www.kunnononline.com/สกุลเงินดิจิตอลคืออะไร.

Techsauce Team. (2561). **ย้อนลอย Crptoและ ICO ในประเทศไทย**.สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2561 จาก https://techsauce.co/tech-and-biz/cryptocurrency-ico-in-thailand-2018/

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. (2533). **ภาษีมูลค่าเพิ่มทำให้เกิดความเป็นธรรมในระบบการจัดเก็บภาษีหรือไม่.** สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 จาก http://digi.library.tu.ac.th/thesis/la/1362/08CHAPTER_2.pdf

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พุทธศักราช 2561 (2561, พฤษภาคม 13). **ราชกิจจานุเบกษา**, หน้า 73.

พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลพุทธศักราช 2561 (2561, พฤษภาคม 13) **ราชกิจจานุเบกษา**, หน้า 70.

เพริศพิบูลย์ แก้วสถิตย์. (2536). **ทฤษฎีภาษีอุตมภาพ.** สรรพากรสาส์น40 (เมษายน 2536):75-78. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2561. จาก http://digi.library.tu.ac.th/thesis/la/1362/08CHAPTER_2.pdf

สรายุทธ์ วุฒยาภรณ์. (2548). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร.** สืบค้นเมื่อ 24กรกฎาคม พ.ศ. 2561. จาก http://elib.coj.go.th/Article/d52_3_4.pdf